

OSLOVSKI KAŠELJ

Oslovski kašelj je zelo nalezljiva bolezen dihalnih poti, ki je razširjena po vsem svetu. Povzročajo jo bakterija *Bordetella pertussis*, redkeje *Bordetella parapertussis*. Bakterija izloča številne škodljive snovi, ki prizadenejo normalno delovanje dihal. Oslovski kašelj najbolj ogroža novorojenčke in dojenčke, ki so za okužbo tudi najbolj dovzetni. V zadnjem času se bolezen pogosteje pojavlja tudi pri mladostnikih in odraslih. Pri otroku s sumom na oslovski kašelj, je potreben pregled pri zdravniku.

PRENOS BOLEZNI

Bakterije, ki povzročajo oslovski kašelj, se prenašajo s kužnimi kapljicami, ki se širijo do razdalje 1 metra po zraku s kihanjem, kašljanjem in govorjenjem, z neposrednim stikom (npr. s poljubljanjem) in posredno preko različnih kontaminiranih predmetov. V okolju bakterija preživi 3-5 dni. Bolnik je zelo kužen v začetku bolezni in izloča bakterije več tednov ali celo mesecev. Obolenje med nezaščitnimi izpostavljenimi osebami iz skupnega gospodinjstva je do 100 %, kužen posameznik lahko okuži do 17 oseb.

KLINIČNA SLIKA

Oslovski kašelj je bolezen z dolgim potekom, saj traja 6-10 tednov ali celo dlje. Nekateri jo zato imenujejo bolezen »stotih« dni. Od okužbe do pojava bolezenskih znakov običajno mine 5-21 dni, v povprečju 7–10 dni.

V običajnem poteku bolezni ločimo 3 obdobja:

PRVO ODBOBBJE	Traja 1-2 tedna	<ul style="list-style-type: none">Bolnik ima znake okužbe zgornjih dihal: nahod, solzenje in nekoliko povišano telesno temperaturo.Kašelj se pojavlja občasno.V tem obdobju je bolnik najbolj kužen.
DRUGO ODBOBBJE	Traja 2-4 tedne	<ul style="list-style-type: none">Kašelj postaja pogostejši in značilnejši.Dnevno ima bolnik 5-10 napadov kašlja.Napadu kašlja sledi globok vdih, ki ga spremlja značilen pisk, podoben oslovskemu riganju (od tod tudi ime oslovski kašelj).Napade spremlja bruhanje, slinjenje, solzenje, pomodrelost ustnic.V tem obdobju se lahko pojavijo zapleti, ki resno ogrozijo zdravstveno stanje bolnika in zahtevajo bolnišnično zdravljenje.Pri otrocih, mlajših od treh mesecev, se lahko bolezen kaže le z dihalnimi premori.
TRETJE ODBOBBJE	Traja 2-4 tedne	<ul style="list-style-type: none">To je obdobje okrevanja.Napadi kašlja se umirjajo, postajajo redkejši in so manj intenzivni.

Težji ali blažji potek bolezni je odvisen od starosti bolnika in od predhodne zaščite (zaradi cepljenja ali že prebolele bolezni). Raven zaščitnih protiteles po preboleli bolezni in po cepljenju sčasoma upada.

Pri delno zaščitnih osebah poteka bolezen **v netipični, bolj blagi obliki** z dolgotrajnim kašljem, brez povišane telesne temperature in drugih značilnih znakov. Te osebe izločajo bakterije in so nevaren vir nadaljnjih okužb.

POMEMBNO:

**Bolnik je najbolj kužen od začetka bolezni
(znaki okužbe zgornjih dihal:
nahod, solzenje in nekoliko povišana telesna temperatura,
kašelj se pojavlja občasno)
in še do 21 dni po začetku kašlja.**

ZDRAVLJENE

- Oslovski kašelj zdravimo z antibiotiki, ki so učinkoviti, če z njimi pričnemo v prvem obdobju bolezni. Kasneje uvedeno zdravljenje ne omili bistveno poteka bolezni, niti ne skrajša trajanja bolezni, je pa pomembno za preprečevanje širjenja okužbe.
- Zdravljenje bolnikov je smiselno do 21. dneva po začetku kašlja, razen v primeru zdravljenja otrok, mlajših od enega leta ter nosečnic, ko se priporoča zdravljenje znotraj 42 dni (6 tednov) po začetku kašlja.
- Bolnikov ne izpostavljam dražljajem, ki bi lahko sprožili napade in poskrbimo, da uživajo tekočo hrano in dovolj tekočine.
- Zdravnik pri bolniku preveri cepilni status in mu po okrevanju doda manjkajoče odmerke cepiv, če je potrebno (pri necepljenih dojenčkih se po okrevanju prične s cepljenjem v skladu s programom cepljenja).

VKLJUČITEV V KOLEKTIV

Po 5 dneh zdravljenja z antibiotikom bolnik ni več kužen in se lahko ponovno vključi v kolektiv, če mu njegovo zdravstveno stanje to dopušča. Bolnika, ki ni zdravljen z antibiotikom, bi morali osamiti za več tednov (od štiri do šest) oz. za tri tedne po začetku kašlja.

PREVENTIVNI UKREPI

- Najpomembnejši preventivni ukrep je **cepljenje**. Raven zaščitnih protiteles po preboleli bolezni in po cepljenju postopno upada. Po preboleli bolezni traja zaščita 4-20 let, po cepljenju s tremi odmerki pa 5-6 let.
- Otroci, ki prebolevajo oslovski kašelj, naj ne hodijo v vrtec, šolo, trgovine, bolnišnico in druge ustanove, dokler so kužni (21 dni od začetka kašlja, če ne jemljejo antibiotikov, ki učinkujejo na *B. pertussis* oziroma 5 dni od začetka jemanja ustreznega antibiotika).
- Otroci z oslovskim kašljem naj se ne glede na antibiotično zdravljenje izogibajo stikom z novorojenčki, dojenčki, nosečnicami, necepljenimi majhnimi otroki in osebami z oslabiljeno imunostjo.
- Potrebno je upoštevati navodila za higieno kašlja in splošno higieno (čiščenje in zračenje prostorov).
- Po vsakem stiku z bolnikom ali njegovimi izločki je potrebno pravilno umiti in razkužiti roke.

Vir:

- pertusis - Išči Slike (bing.com)
- Oslovski kašelj | Nijz